

CPMU News

Customs Policy Monitoring Unit

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

รายงานการค้าผิดกฎหมายของ WCO ปี 2567
WCO Illicit Trade Report 2024 (2)

© Jaime Rodriguez Sr, DVIDS

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่าน

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ ยังคงนำเสนอข้อมูลจากรายงานการค้าผิดกฎหมาย (Illicit Trade Report: ITR) ขององค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ฉบับปี 2567 (2024) ซึ่งเป็นรายงานการค้าผิดกฎหมายฉบับล่าสุดที่เผยแพร่ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569 (2026) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลของรูปแบบการค้าผิดกฎหมายในมิติอื่น ๆ เพิ่มเติมจากมิติด้านการลักลอบค้ายาเสพติด (Drug Trafficking) และอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Crime) ที่ได้นำเสนอไปแล้ว

จดหมายข่าวฉบับนี้จะมุ่งเน้นไปที่บทวิเคราะห์และแนวโน้มที่สำคัญในการต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing: AML/CTF) สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สุขภาพ และความปลอดภัย (Intellectual Property Rights, Health and Safety) ตลอดจนการฉ้อฉลและการลักลอบขนส่งของผิดกฎหมาย (Revenue Fraud and Smuggling) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐ ความมั่นคงของชาติ และสาธารณสุขในบริบทที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ในแต่ละส่วนจะลงรายละเอียดในประเด็นข้อมูลการตรวจยึดของผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เส้นทาง การลักลอบ วิธีการซุกซ่อน ตลอดจนวิธีการตรวจพบของผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามของผิดกฎหมาย และการรักษาความปลอดภัยในห่วงโซ่อุปทานต่อไป

บราลี รัตนปิ่นทะ

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวบราลี รัตนปิ่นทะ
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร)

นายภัสสรศรีรัฐ นิลพันธ์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร)

นายอศวรรฐ์ เกิดสังข์
เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร)

กองบรรณาธิการ

นายกรวีร์ ทองอินท์
เจ้าหน้าที่โครงการ Customs Policy
Monitoring Unit

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงบรัสเซลส์

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy, Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 5759
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

ท่านผู้อ่านสามารถติดตาม
CPMU News ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<http://brussels.customs.go.th>
หัวข้อ: CPMU News

สารบัญ

01

บทความประจำเดือน

การต่อต้านการฟอกเงินและ การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing: AML/CTF)	2
สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สุขภาพ และความปลอดภัย (Intellectual Property Rights, Health and Safety)	9
การฉ้อฉลอากรและการลักลอบขนส่งของผิดกฎหมาย (Revenue Fraud and Smuggling)	15

02

รายงานความเคลื่อนไหว

CBP เปิดใช้งานระบบ CAPE สำหรับ การคืนอากรตอบโต้การได้ดุลการค้าในระยะที่ 1	23
EU ประกาศราคา CBAM Certificate สำหรับไตรมาสที่ 1 ปี 2569 ที่ 75.36 ยูโร	24
EU เผยแพร่เอกสารคำแนะนำด้านความร่วมมือกับ ผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ เพื่อต่อต้านการค้าผิดกฎหมาย	25
ศุลกากรเนเธอร์แลนด์ ตรวจยึดโคเคน มากกว่า 1,400 กิโลกรัม ณ ท่าเรือรอตเตอร์ดัม	26

03

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การประชุมคณะกรรมการบริหาร (ทีมประเทศไทย) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน	27
พิธีถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล 4 พฤษภาคม 2569	28

สืบเนื่องจากจดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับเดือนมีนาคม 2569 (2026) ได้นำเสนอข้อมูลบางส่วนจากรายงานการค้าผิดกฎหมาย (Illicit Trade Report: ITR) ขององค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ที่ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการค้าผิดกฎหมายและข้อมูลด้านการใช้บังคับกฎหมายของหน่วยงานศุลกากรทั่วโลก เพื่อให้หน่วยงานศุลกากรทั่วโลกได้รับทราบถึงแนวโน้มของการค้าผิดกฎหมายในด้านต่าง ๆ และเพื่อสร้างองค์ความรู้สำหรับการปรับปรุงยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามทางศุลกากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป โดยได้นำเสนอข้อมูลในภาพรวม ข้อมูลการลักลอบค้ายาเสพติด (Drug Trafficking) และข้อมูลอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Crime)

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับเดือนเมษายน 2569 (2026) จึงขอนำเสนอข้อมูลต่อเนื่องจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น โดยจะเน้นข้อมูลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing: AML/CTF) ข้อมูลด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สุขภาพ และความปลอดภัย (Intellectual Property Rights, Health and Safety) และข้อมูลด้านการฉ้อฉลอากรและการลักลอบขนส่งของผิดกฎหมาย (Revenue Fraud and Smuggling) ซึ่งล้วนเป็นขอบเขตงานด้านการป้องกันและปราบปรามที่กำลังเป็นความท้าทายของหน่วยงานศุลกากรทั่วโลก

การต่อต้านการฟอกเงินและ การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย

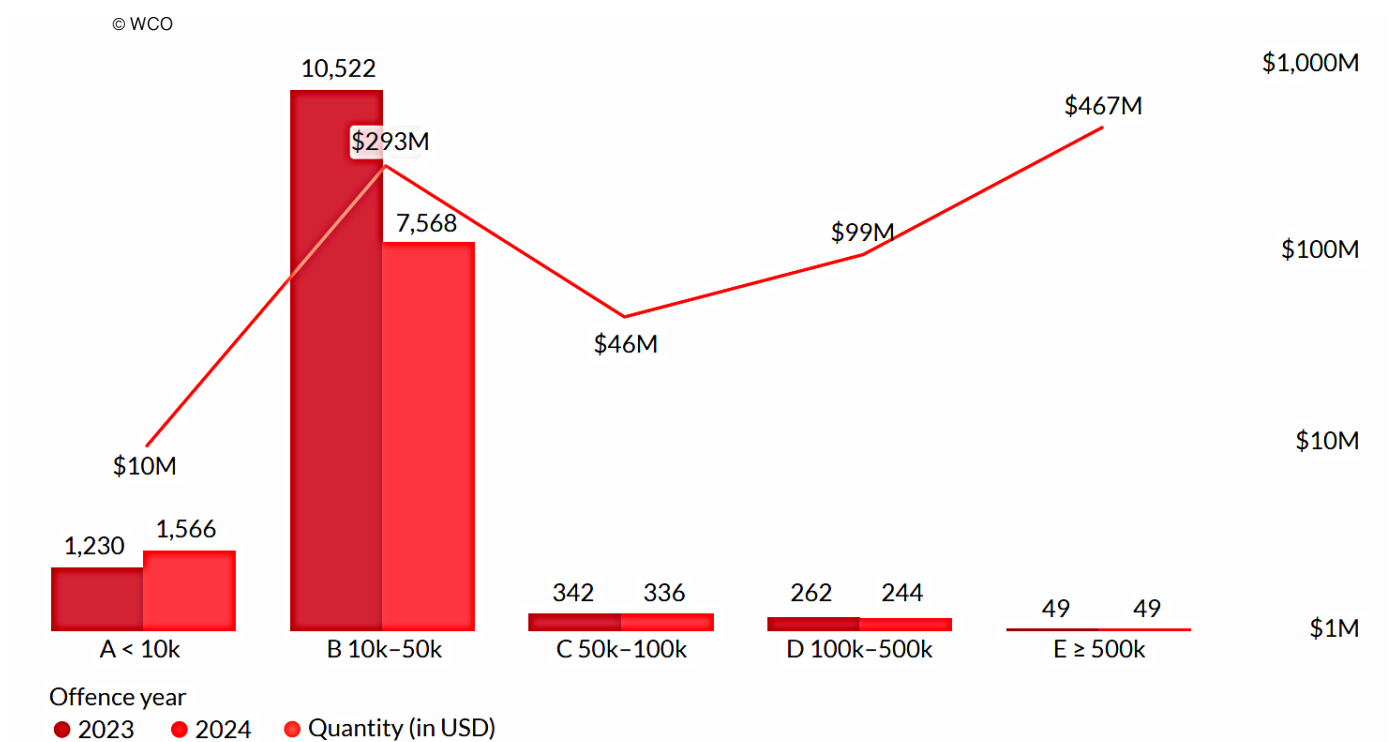
ภารกิจการต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing: AML/CTF) มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อมูลการลักลอบขนเงินสดและการลักลอบขนส่งโลหะมีค่าข้ามพรมแดน เนื่องจากการกระทำผิดเหล่านี้มักมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการฟอกเงินและการนำกำไรจากการค้าผิดกฎหมายไปสนับสนุนการก่อการร้าย โดยในช่วงปี 2566 (2023) ถึง 2567 (2024) ประเทศสมาชิก WCO ได้รายงานการตรวจยึดเงินสดและสินค้าที่มีมูลค่าสูงรวมมากกว่า 22,600 ครั้ง

การตรวจยึดส่วนใหญ่เป็นการตรวจยึดเงินสดที่ไม่ได้สำแดงต่อพนักงานศุลกากรในปริมาณสูง และรวมไปถึงการตรวจยึดสินค้าประเภททองคำและโรเดียม (Rhodium)¹ ได้เป็นจำนวนมากเช่นกัน ทั้งนี้ เครือข่ายอาชญากรรมมักลักลอบขนส่งสินค้าเหล่านี้เพื่อฟอกเงินหรือโอนเงินให้แกกัน เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูงแต่น้ำหนักเบา สะดวกต่อการลำเลียงและซุกซ่อน อีกทั้งยังสามารถหลีกเลี่ยงการตรวจจับของพนักงานศุลกากรได้โดยง่าย โดยสามารถจำแนกรูปแบบการกระทำความผิดในแต่ละกลุ่มได้ ดังนี้

¹ โลหะสีขาวเงินมีแนวโน้มในกลุ่มของแพลทินัม ปัจจุบันเป็นโลหะมีค่าที่มีมูลค่าสูงที่สุด หรือมีราคาสูงกว่าทองคำประมาณ 10 เท่า

1. การลักลอบขนเงินสด

การลักลอบขนเงินสด (Currency Smuggling) ถือเป็นรูปแบบการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (AML/CTF) ที่มีการรายงานมากที่สุดในการช่วยการบังคับใช้กฎหมายของศุลกากร (Customs Enforcement Network: CEN) โดยแนวโน้มการตรวจยึดเงินสดในช่วงปี 2566 (2023) ถึง 2567 (2024) สามารถจำแนกตามเกณฑ์มูลค่า (Threshold) ได้ดังนี้

แผนภาพแสดงการเปรียบเทียบเงินสดที่ตรวจยึดได้ในปี 2566 (2023) และ 2567 (2024) แยกตามเกณฑ์มูลค่า

- เกณฑ์มูลค่า A (ต่ำกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
 มีจำนวนการตรวจยึดมากกว่า 2,700 ครั้ง ซึ่งถือเป็นเกณฑ์มูลค่าที่มีการตรวจยึดมากเป็นอันดับที่ 2 สะท้อนถึงความนิยมในการลักลอบขนเงินสดในลักษณะการแบ่งเป็นก้อนย่อย ๆ ให้จำนวนเงินไม่เกินมูลค่าที่ต้องสำแดง² เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของพนักงานศุลกากร ทั้งนี้ แม้มูลค่าการตรวจยึดจะอยู่ในระดับต่ำและค่อนข้างคงที่โดยเฉลี่ยประมาณ 200,000–600,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน แต่เป็นการกระทำผิดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความถี่สูง
- เกณฑ์มูลค่า B (10,000–50,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
 เป็นกลุ่มที่มีจำนวนการตรวจยึดมากที่สุดรวมมากกว่า 18,000 ครั้ง หรือคิดเป็นมากกว่าร้อยละ 80 ของเหตุการณ์ทั้งหมดที่มีรายงานมูลค่าการตรวจยึดส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10–20 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน เนื่องจากเป็นเกณฑ์มูลค่าที่สอดคล้องกับเกณฑ์เงินสดที่ต้องสำแดง (Declaration Limit) ของหลายประเทศ แม้ว่ามูลค่าการตรวจยึดรวมจะลดลงจาก 293 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2566 (2023) เหลือ 240 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2567 (2024) แต่ยังคงเป็นกลุ่มที่มีความถี่ในการตรวจยึดสูงที่สุด

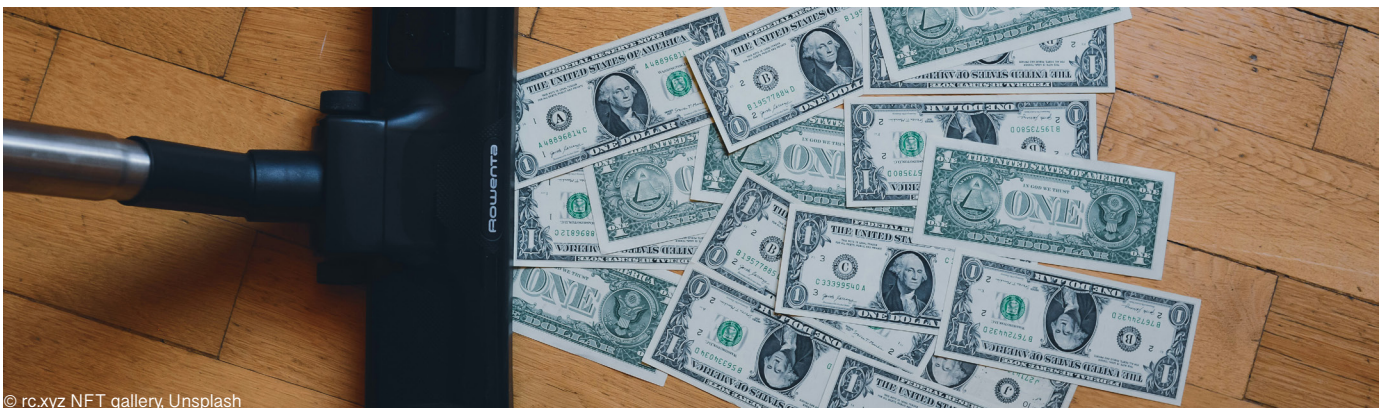
² สำหรับประเทศไทย ผู้โดยสารต้องสำแดงเงินสดสกุลเงินต่างประเทศหากมีมูลค่ารวมกันเกินกว่า 20,000 ดอลลาร์สหรัฐหรือเทียบเท่า

- **เกณฑ์มูลค่า C (50,000–100,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
มีมูลค่าการตรวจยึดเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ประมาณ 1.5–3 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน และพบการตรวจยึดไม่บ่อยนัก ซึ่งอาจสะท้อนว่ากลุ่มอาชญากรไม่นิยมลักลอบขนเงินสดในเกณฑ์มูลค่านี้ และหันไปใช้วิธีแบ่งเงินสดเป็นจำนวนย่อยแทน หรืออาจเป็นผลจากการเพิ่มความเข้มงวดในการใช้บังคับกฎหมายของพนักงานศุลกากร
- **เกณฑ์มูลค่า D (100,000–500,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
มีจำนวนการตรวจยึดใกล้เคียงกับเกณฑ์มูลค่า C แต่มีมูลค่าการตรวจยึดรวมสูงถึง 99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากในบางช่วงเดือนมีการตรวจยึดรายใหญ่ที่มีมูลค่าเกินกว่า 5–10 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน
- **เกณฑ์มูลค่า E (ตั้งแต่ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
แม้จะมีรายงานการตรวจยึดเพียง 98 ครั้ง แต่กลับมีสัดส่วนมูลค่าการตรวจยึดรวมเกือบครึ่งหนึ่งของมูลค่าการตรวจยึดทั้งหมด หรือประมาณ 476 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเฉพาะในเดือนกรกฎาคม 2566 (2023) ที่มีมูลค่าการตรวจยึดรายเดือนสูงสุดมากกว่า 105 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

1.1 ข้อมูลการตรวจยึดแยกตามสกุลเงิน

ในช่วงปี 2566 (2023) ถึง 2567 (2024) มีการตรวจยึดเงินสดรวมทั้งสิ้น 101 สกุลเงิน อย่างไรก็ตาม มากกว่าร้อยละ 94 ของมูลค่าเงินสดที่ตรวจยึดได้ทั้งหมดมาจากเพียง 6 สกุลเงินเท่านั้น คิดเป็นมูลค่ารวมมากกว่า 915.57 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีข้อสังเกตที่สำคัญ ดังนี้

- **สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ (USD) และยูโร (EUR)**
ยังคงเป็นสกุลเงินหลักที่ถูกตรวจยึดมากที่สุด โดยมีสัดส่วนรวมกันเกือบร้อยละ 80 ของมูลค่าการตรวจยึดทั้งหมด แบ่งเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐประมาณ 409 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 44.7) และเงินยูโรประมาณ 310 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 33.9)
- **สกุลเงินบาทไทย (THB)** มีแนวโน้มการตรวจยึดเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยมีมูลค่าการตรวจยึดสูงถึง 55 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้เป็นสกุลเงินที่ถูกตรวจยึดมากที่สุดเป็นอันดับ 3 สูงกว่าสกุลเงินที่เคยถูกจัดอยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูงหลายสกุล เช่น ปอนด์สเตอร์ลิง (GBP) และเรียลซาอุดีอาระเบีย (SAR)
- **สกุลเงินเรียลซาอุดีอาระเบีย (SAR)** มีมูลค่าการตรวจยึดสูงเป็นอันดับ 4 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- **สกุลเงินปอนด์สเตอร์ลิง (GBP) และสกุลเงินฟรังก์เซเอฟเอแอฟริกาตะวันตก (XOF)** มีสัดส่วนการตรวจยึดในระดับปานกลาง โดยมีมูลค่าการตรวจยึดประมาณ 28 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

สรุปได้ว่า สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ (USD) และ ยูโร (EUR) จะยังคงเป็นสกุลเงินหลักที่ถูกตรวจยึดมากที่สุด แต่แนวโน้มการตรวจยึดกลับลดลง ในขณะที่ สกุลเงินบาทไทย (THB) และริยาลซาอุดีอาระเบีย (SAR) มีแนวโน้มการตรวจยึดเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการฟอกเงินและการขนเงินสดข้ามพรมแดน หรืออาจแสดงถึงประสิทธิภาพในการสกัดกั้นของหน่วยงานใช้บังคับกฎหมายที่เพิ่มมากขึ้นในสกุลเงินดังกล่าว

1.2 เส้นทางกำลักรวมและวิธีการตรวจพบเงินสดจำแนกตามเกณฑ์มูลค่า

- **เกณฑ์มูลค่า A (ต่ำกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
การลักลอบขนเงินสดมูลค่าต่ำมักมีต้นทางจาก ยูเครน ซาอุดีอาระเบีย และรัสเซีย โดยมียังการีและ นิวซีแลนด์เป็นจุดหมายปลายทางสำคัญ ทั้งนี้ การตรวจพบส่วนใหญ่เกิดจากการตรวจสอบทั่วไปของพนักงานศุลกากร (Routine Control) สะท้อนให้เห็นว่าการลักลอบในกลุ่มนี้มักใช้เส้นทาง การเดินทางปกติ และพยายามอำพรางเงินสดให้กลมกลืนกับสัมภาระหรือสินค้าทั่วไปเพื่อหลีกเลี่ยง การตรวจสอบ
- **เกณฑ์มูลค่า B (10,000–50,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
เป็นเกณฑ์มูลค่าที่มีจำนวนการตรวจยึดมากที่สุด โดยอิตาลีและสหรัฐอเมริกาปรากฏเป็นทั้งประเทศต้นทางและปลายทางที่สำคัญ ซึ่งอาจสะท้อนถึง ลักษณะของวงจรการฟอกเงินแบบสองทิศทาง (Bidirectional Laundering Circuit)³ การตรวจพบส่วนใหญ่เกิดจากการวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยมุ่งเน้นการประเมินพฤติกรรมบุคคล และเส้นทางการเดินทางที่มีความเสี่ยง ทั้งนี้ การลักลอบในกลุ่มดังกล่าวมักดำเนินการผ่านผู้ลำเลียงเงินสดระดับกลาง (Mid-level Courier-based Operation)

- **เกณฑ์มูลค่า C (50,000–100,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
พบการตรวจยึดต้นทางมากในสหรัฐอเมริกา ซาอุดีอาระเบีย และสเปน ขณะที่เม็กซิโกเป็นประเทศปลายทางหลักของเงินสดในกลุ่มมูลค่านี้ การตรวจยึดส่วนใหญ่อาศัยการวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวกรองและข้อมูลความเสี่ยง ควบคู่กับการตรวจสอบทั่วไปของพนักงานศุลกากร
- **เกณฑ์มูลค่า D (100,000–500,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
เงินสดในกลุ่มนี้มักเกี่ยวข้องกับปฏิบัติการฟอกเงินที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ และอาจถูกใช้เป็น การทดสอบเส้นทางสำหรับการลักลอบขนเงินสดมูลค่าสูงในกลุ่มเกณฑ์มูลค่า E โดยสหรัฐอเมริกา และซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศต้นทางหลัก ขณะที่ เม็กซิโกและตุรกีเป็นประเทศปลายทางที่พบได้บ่อย ทั้งนี้ การตรวจยึดส่วนใหญ่พึ่งพาการกำหนด เป้าหมายตามข้อมูลความเสี่ยง
- **เกณฑ์มูลค่า E (มูลค่าตั้งแต่ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ)**
แม้เป็นเกณฑ์มูลค่าที่มีจำนวนการตรวจยึดน้อยที่สุด แต่กลับมีมูลค่าการตรวจยึดรวมสูงที่สุด (ประมาณ 467 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยสหรัฐอเมริกาเป็น ประเทศต้นทางสำคัญและมีมูลค่าการตรวจยึด รวมมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ เม็กซิโก โปแลนด์ และตุรกี เป็นประเทศปลายทางหลัก การตรวจยึดเกือบทั้งหมดขับเคลื่อนด้วยการวิเคราะห์ ข้อมูลความเสี่ยงขั้นสูง และการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

³ การลักลอบขนเงินสดเข้าและออกประเทศต่าง ๆ เพื่อปลอมแปลงแหล่งที่มาของเงิน

1.3 การตรวจยึดเงินสด จำแนกตามสถานที่ตรวจยึด และทิศทางการขนส่ง

- **ท่าอากาศยาน** เป็นสถานที่ที่มีจำนวนการตรวจยึดสูงที่สุดทั้งในกลุ่มผู้โดยสารและสินค้าขาเข้า สินค้าขาออก และสินค้าถ่ายลำ ครอบคลุมทุกเกณฑ์มูลค่า โดยเฉพาะในเกณฑ์มูลค่า A (ต่ำกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ) ที่มีการตรวจพบมากกว่า 14,000 ครั้ง และพบการตรวจยึดเงินสดในเกณฑ์มูลค่าสูง (มากกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ) มากกว่า 250 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าเส้นทางขนส่งทางอากาศยังคงเป็นช่องทางสำคัญในการลักลอบเคลื่อนย้ายเงินสดผิดกฎหมาย ทั้งในรูปแบบการแบ่งเงินสดเป็นก้อนย่อยเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ และการขนเงินสดจำนวนมากในคราวเดียว
- **ด่านศุลกากรทางบก** พบการตรวจยึดเงินสดจำนวนมากในกลุ่มมูลค่าต่ำกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ และยังพบการตรวจยึดเงินสดมูลค่าเกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ มากกว่า 140 ครั้ง ซึ่งบ่งชี้ถึงการใช้เส้นทางทางบกในการเคลื่อนย้ายเงินสดจำนวนมาก โดยเฉพาะในบริบทของการผ่านแดนระหว่างประเทศ
- **เขตปลอดอากร สินค้าไปรษณีย์ และพัสดุเร่งด่วน** พบปริมาณการตรวจยึดในระดับค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่เป็นการตรวจยึดในเกณฑ์มูลค่า A และ B เท่านั้น ซึ่งสะท้อนถึงรูปแบบการซุกซ่อนเงินสดผ่านการจัดส่งพัสดุขนาดเล็กหรือการขนส่งที่พยายามหลบเลี่ยงการตรวจสอบของพนักงานศุลกากร

© Ashik Raubani, Unsplash

2. การลักลอบขนส่งโลหะมีค่าข้ามพรมแดน

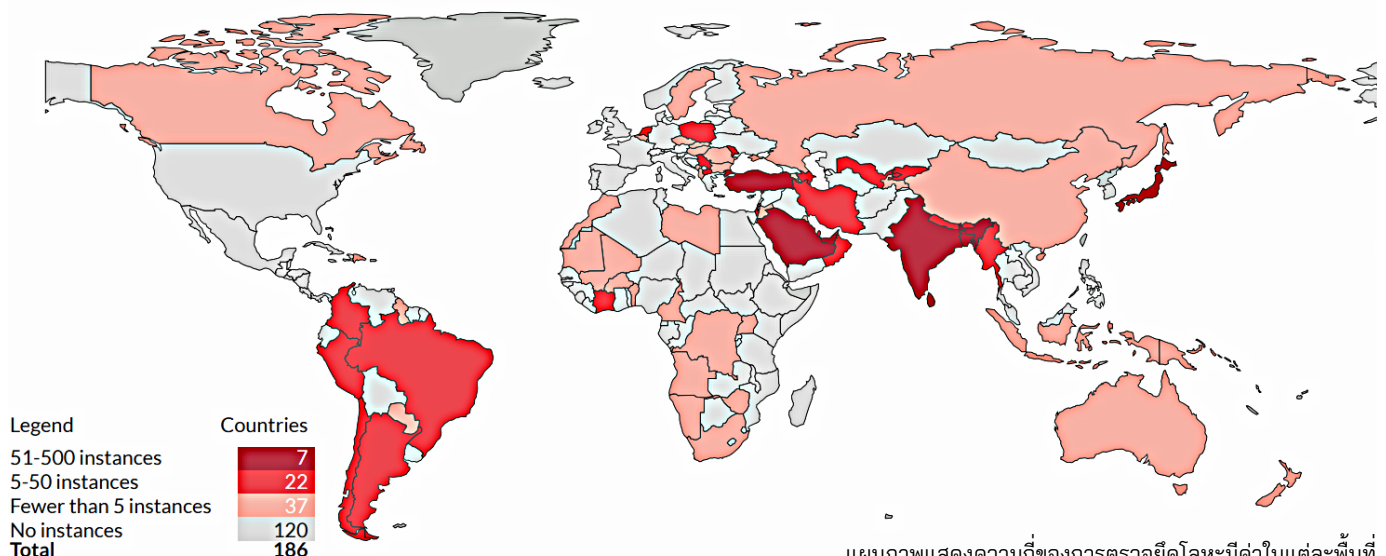
นอกเหนือจากการลักลอบขนเงินสดที่ไม่ได้สำแดงแล้ว การลักลอบขนโลหะมีค่า โดยเฉพาะทองคำ ยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการฟอกเงิน เนื่องจากโลหะมีค่า เช่น ทองคำ เป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงแต่น้ำหนักเบา มีสภาพคล่องสูง และสามารถซุกซ่อนหรือเคลื่อนย้ายได้ง่าย จึงยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญที่กลุ่มอาชญากรนิยมใช้ในการฟอกเงิน การเลี่ยงภาษี และการฉ้อฉลทางศุลกากร โดยมีข้อมูลการตรวจยึดที่สำคัญ ดังนี้

- **ทองแท่ง** เป็นกลุ่มโลหะมีค่าที่มีการตรวจยึดบ่อยที่สุดรวม 936 ครั้ง และมีน้ำหนักรวมประมาณ 16 ตัน อย่างไรก็ตามในปี 2567 (2024) น้ำหนักรวมของทองแท่งที่ตรวจยึดได้ลดลงประมาณร้อยละ 50 ซึ่งอาจสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการลักลอบหรือแนวทางการลักลอบที่ปรับเปลี่ยนไปประเทศต้นทางสำคัญ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบียและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ขณะที่ประเทศปลายทางหลัก ได้แก่ อินเดียและบังกลาเทศ โดยเฉพาะบังกลาเทศที่มีรายงานการตรวจยึดในสินค้าและกระเป๋าสัมภาระมากถึง 208 ครั้ง เพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าจากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ การตรวจยึดส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่ท่าอากาศยานด่านศุลกากรทางบก พัสดุเร่งด่วน และท่าเรือ
- **เครื่องประดับจากทอง** มีจำนวนการตรวจยึด 437 ครั้ง และมีจำนวนชิ้นที่สูงขึ้นจากการลักลอบขนในลักษณะพกพาติดตัวและการแบ่งย่อยทรัพย์สินเพื่อมิให้ถึงเกณฑ์มูลค่าที่ต้องสำแดง ประเทศต้นทางหลัก คือ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย จีน (ฮ่องกง) และตุรกี และประเทศปลายทางหลัก คือ ญี่ปุ่น บังกลาเทศ และศรีลังกา โดยการตรวจยึดกระจุกตัวอยู่ที่ท่าอากาศยานและด่านศุลกากรทางบก

2.1 พื้นที่การตรวจยึด

- **ทองคำในรูปแบบอื่น เช่น เหริยญ เหริยญตราทองผสม** มีจำนวนการตรวจยึด 608 ครั้ง น้ำหนักรวมมากกว่า 3 ตัน ประเทศต้นทางหลัก ได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และประเทศปลายทางสำคัญ คือ จีน (ฮ่องกง) ตุรกี อินเดีย และญี่ปุ่น การตรวจยึดเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ทั้งในท่าอากาศยาน ด้านศุลกากรทางบก พื้นที่อื่น ๆ ซึ่งบ่งบอกถึงพื้นที่ที่ใช้ในการซุกซ่อนและลักลอบขนส่งที่หลากหลายมากขึ้นในห่วงโซ่อุปทาน
- **โลหะมีค่าอื่น ๆ เช่น เงิน โรเดียม และแพลทินัม** แม้จะมีความถี่ในการตรวจยึดที่น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่มีอัตราการตรวจยึดที่เพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเพิ่มขึ้นจาก 1.1 ตันในปี 2566 (2023) เป็นประมาณ 2 ตันในปี 2567 (2024) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 76 โดยมีจำนวนการตรวจยึดรวม 107 ครั้ง ส่วนใหญ่มาจากสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และจีน (ฮ่องกง) โดยมีตุรกี อินเดีย และญี่ปุ่น เป็นประเทศปลายทางหลัก การตรวจยึดส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่ท่าอากาศยานและด้านศุลกากรทางบก
- **ภูมิภาคเอเชียใต้และภูมิภาคตะวันออกกลาง** ยังคงเป็นศูนย์กลางของการลักลอบขนส่งทองคำของโลก โดยเฉพาะอินเดีย บังกลาเทศ และซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นผลจากความนิยมในการถือครองทองคำในระดับสูง การมีห่วงโซ่อุปทานการลักลอบที่ซับซ้อน รวมถึงการใช้ทองคำในระบบการเงินนอกระบบและระบบการเงินผิดกฎหมายอย่างแพร่หลาย
- **ปริมาณการตรวจยึดที่สูงมากในอินเดียชี้ให้เห็นถึงการฟอกเงินอย่างเป็นระบบ** โดยในปี 2567 (2024) อินเดียมีปริมาณการตรวจยึดทองคำสูงเป็นประวัติการณ์มากกว่า 15.4 ตัน ซึ่งไม่เพียงสะท้อนถึงความพยายามลักลอบขนทองคำด้วยวิธีการที่หลากหลายเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงค่านิยมทางสังคมที่นิยมใช้ทองคำเป็นแหล่งสะสมความมั่งคั่ง ความต้องการภายในประเทศที่เป็นปัจจัยพื้นฐานนี้เปิดโอกาสให้เครือข่ายอาชญากรหาวิธีการใหม่ ๆ ในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ข้อมูลข่าวกรองจากปฏิบัติการ TENTACLE ของ WCO ได้ยืนยันถึงการใช้ทองคำเป็นสกุลเงินทางเลือกของกลุ่มผู้ค้าเมทแอมเฟตามีนที่ปฏิบัติการตามแนวชายแดน

© WCO

- **การลักลอบขนเครื่องประดับผ่านผู้ส่งสินค้าระดับกลางยังคงเป็นวิธีการหลัก** โดยการตรวจยึดจำนวนมากในชาอูดีอาาระเบีย ตุรกี และญี่ปุ่น สะท้อนถึงการลักลอบซุกซ่อนเครื่องประดับติดตัวผู้โดยสารอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงของผู้โดยสาร และการตรวจค้นการซุกซ่อนตามร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพ

การตรวจยึดทองคำที่ซุกซ่อนอยู่ในขดลวดทองแดงของศุลกากรอินเดีย

2.2 ลักษณะการซุกซ่อน

- **การซุกซ่อนในสัมภาระ** ยังคงเป็นวิธีการลักลอบขนทองคำที่พบมากที่สุด โดยจำนวนการตรวจยึดเพิ่มขึ้นจาก 231 ครั้งในปี 2566 (2023) เป็น 486 ครั้งในปี 2567 (2024) การตรวจพบส่วนใหญ่เป็นผลจากการตรวจสอบทั่วไปของพนักงานศุลกากร ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว นอกจากนี้ ยังพบการตรวจยึดจากข้อมูลข่าวกรองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีมากกว่า 140 ครั้งในปี 2567 (2024)
- **การซุกซ่อนตามร่างกาย** เป็นวิธีการที่แพร่หลายรองลงมา โดยจำนวนการตรวจยึดเพิ่มขึ้นจาก 203 ครั้ง เป็น 285 ครั้งในปี 2567 (2024) ทั้งนี้ การตรวจพบส่วนใหญ่เกิดจากการตรวจสอบทั่วไปของพนักงานศุลกากร ควบคู่กับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูง
- **การซุกซ่อนผ่านภาคการขนส่งสินค้าและพัสดุเร่งด่วน** มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจากเพียง 16 ครั้งในปี 2566 (2023) เป็น 75 ครั้งในปี 2567 (2024) โดยส่วนใหญ่ถูกตรวจพบจากการตรวจสอบทั่วไปของพนักงานศุลกากร ทั้งนี้ การตรวจยึดทองคำผ่านช่องทางการขนส่งสินค้าและพัสดุเร่งด่วนมักเกี่ยวข้องกับขบวนการที่มีมูลค่าสูง

.....

อ้างอิง

WCO. "Illicit Trade Report 2024." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/illicit-trade-report/itr_2024_en.pdf?db=web. Accessed 15 March 2026.

สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สุขภาพ และความปลอดภัย

รายงานในส่วนนี้นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Infringement) และการค้าสินค้าทางการแพทย์ที่ผิดกฎหมายทั่วโลกในปี 2567 (2024) โดยแบ่งข้อมูลออกเป็นสองหมวดหมู่หลัก ได้แก่

1. สินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights Product: IPR Product) หรือสินค้า IPR ซึ่งหมายถึง สินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไปที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ซึ่งกระทำการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า การละเมิดลิขสิทธิ์ หรือสิทธิบัตร เช่น เสื้อผ้าและเครื่องประดับ เครื่องสำอาง และเครื่องใช้ไฟฟ้า

2. สินค้าทางการแพทย์ (Medical Product) คือ สินค้าในภาคสาธารณสุขที่มีการซื้อขายหรือลักลอบขนส่งอย่างผิดกฎหมาย เช่น ยา ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม และอุปกรณ์ทางการแพทย์ ซึ่งอาจเป็นสินค้าปลอม สินค้าของแท้ที่ไม่มีใบอนุญาต หรือสินค้าที่ไม่ได้สำแดง

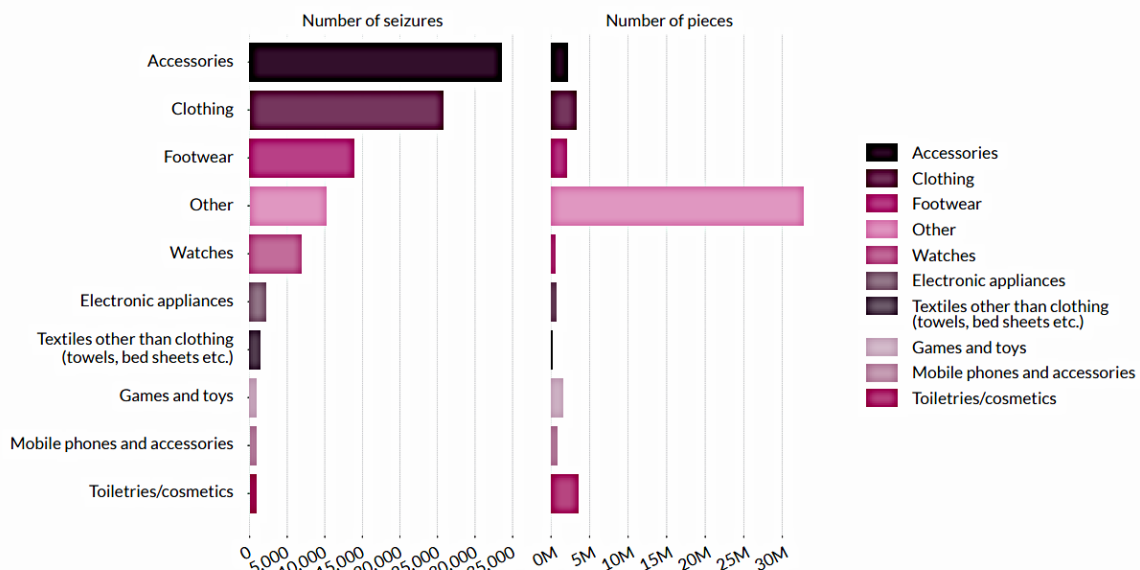
ในปี 2567 (2024) ประเทศสมาชิก WCO ได้รายงานการตรวจยึดสินค้า IPR 97,806 ครั้ง รวมสินค้าประมาณ 48,645,797 ชิ้น และมีการตรวจยึดผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ 10,312 ครั้ง คิดเป็นปริมาณยาและเวชภัณฑ์ผิดกฎหมายทั้งหมด 148,567,046 ชิ้น

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติในปี 2566 (2023) พบว่า จำนวนการตรวจยึดสินค้า IPR และผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ลดลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.8 และร้อยละ 8.1 ตามลำดับ ในขณะที่ปริมาณของกลางที่ตรวจยึดลดลงอย่างมีนัยสำคัญที่ร้อยละ 55.1 และร้อยละ 30.9

ในขณะเดียวกัน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ยังคงมีบทบาทสำคัญในการลักลอบค้าสินค้ากลุ่มนี้ โดยพบว่าร้อยละ 72.1 ของการตรวจยึดสินค้า IPR และร้อยละ 64.7 ของการตรวจยึดผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ มีความเชื่อมโยงกับการทำธุรกรรมผ่านระบบ e-commerce ซึ่งตอกย้ำให้เห็นถึงความเสี่ยงของการค้าผิดกฎหมายในพหุศตวรรษ

1. สินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (สินค้า IPR)

© WCO

แผนภาพแสดงสถิติการตรวจยึดสินค้า IPR ที่มีการตรวจยึดมากที่สุด 10 อันดับแรก

ประเภทสินค้าที่มีการตรวจยึดบ่อยที่สุด คือ เครื่องประดับและอุปกรณ์ตกแต่ง (Accessories) โดยมีการตรวจยึดรวม 33,613 ครั้ง และมีจำนวนของกลาง 2,149,017 ชิ้น ตามมาด้วยเสื้อผ้า (Clothing) ที่มีการตรวจยึด 25,731 ครั้ง คิดเป็นจำนวน 3,241,610 ชิ้น และรองเท้า (Footwear) ที่มีการตรวจยึด 13,942 ครั้ง คิดเป็นจำนวน 2,105,228 ชิ้น แม้ว่าภาพรวมของจำนวนการตรวจยึดจะมีแนวโน้มลดลง แต่การตรวจยึดนาฬิกา (Watches) กลับมีสถิติเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 29.1 เมื่อเทียบกับปี 2566 (2023) นอกจากนี้ ของกลางมากกว่า 30 ล้านชิ้น ยังถูกจัดอยู่ในกลุ่มอื่น ๆ (Other) ซึ่งอาจสื่อความถึงสินค้าชนิดอื่น ๆ หรือเป็นการรายงานข้อมูลแบบไม่เฉพาะเจาะจงก็เป็นได้

เมื่อพิจารณาในแง่ของจำนวนครั้งในการตรวจยึดพบว่า เครื่องประดับและอุปกรณ์ตกแต่ง เสื้อผ้า และรองเท้า ยังคงเป็นสินค้า 3 อันดับแรกที่ถูกตรวจยึดมากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 74.9 ของการตรวจยึดทั้งหมด นอกจากนี้ การตรวจยึดสินค้า IPR ในกลุ่ม 10 อันดับแรก จำนวน 70,290 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 72.7 มีความเชื่อมโยงกับ e-commerce อย่างชัดเจน

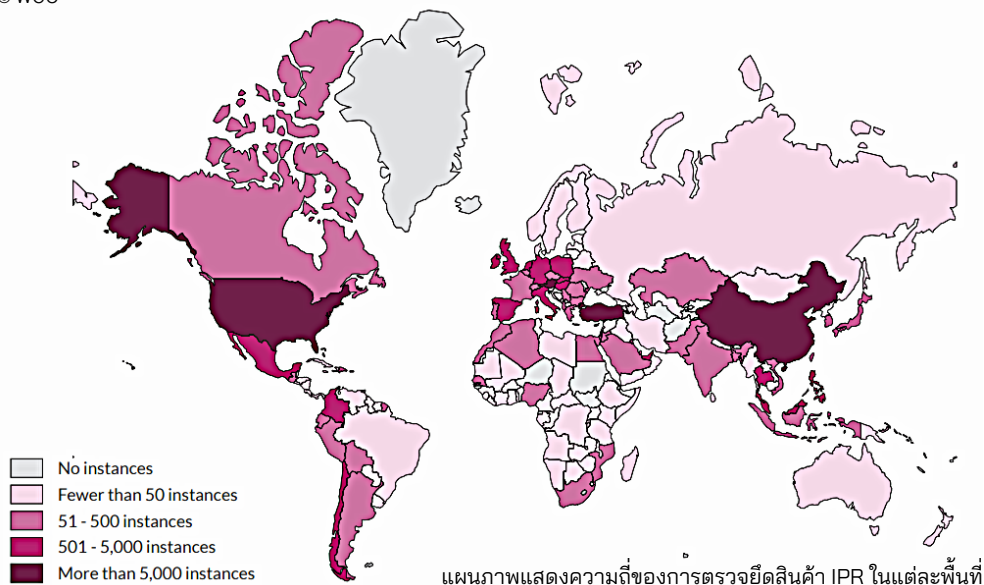
1.1 ช่องทางการลักลอบ

บริการส่งพัสดุเร่งด่วน (Express courier) เป็นช่องทางที่ถูกใช้ลักลอบขนส่งสินค้า IPR มากที่สุด โดยมีการตรวจยึดสูงถึง 49,895 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 51.6 ของจำนวนครั้งการตรวจยึดทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 21.8 ของปริมาณของกลางที่ยึดได้ รองลงมา คือ การขนส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งมีการตรวจยึด 19,850 ครั้ง (ร้อยละ 20.5) และคิดเป็นร้อยละ 4.3 ของปริมาณของกลางทั้งหมด ตามมาด้วยการขนส่งทางอากาศ ซึ่งมีการตรวจยึด 15,650 ครั้ง (ร้อยละ 16.2) และคิดเป็นร้อยละ 6.9 ของปริมาณของกลางที่ตรวจยึดได้

ในทางตรงกันข้าม แม้ว่าการขนส่งทางเรือจะมีจำนวนการตรวจยึดเพียง 6,322 ครั้ง หรือร้อยละ 6.5 แต่กลับมีปริมาณของกลางที่ตรวจยึดได้มากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของปริมาณทั้งหมด หรือร้อยละ 49.4 ซึ่งสะท้อนถึงการใช้การขนส่งทางเรือในการลักลอบขนส่งของผิดกฎหมายในปริมาณมาก ส่วนการขนส่งทางบก แม้จะมีจำนวนการตรวจยึดไม่สูงนัก (2,560 ครั้ง หรือร้อยละ 2.6) แต่กลับมีสัดส่วนปริมาณของกลางสูงถึงร้อยละ 13.4 ของปริมาณของกลางทั้งหมด

1.2 เส้นทางการลักลอบ

© WCO

ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รวมถึงภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง⁴ มักเป็นภูมิภาคต้นทางหลัก ในขณะที่ภูมิภาคอเมริกาเหนือและ ภูมิภาคยุโรปตะวันตกมักเป็นปลายทางสำคัญ นอกจากนี้ ยังพบการลักลอบภายในภูมิภาคเดียวกันจำนวนมาก โดยเฉพาะภายในภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง โดยประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบขนส่งสินค้า IPR มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ออสเตรเลีย ฮังการี และตุรกี ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์การลักลอบมากถึง 93,570 ครั้ง และแม้ว่าจะมีเพียง 65 ประเทศที่รายงานข้อมูลการตรวจยึดสินค้า IPR อย่างเป็นทางการ แต่กลับมีประเทศที่ถูกระบุว่าเกี่ยวข้องในฐานะส่วนหนึ่งของเส้นทางการลักลอบสูงถึง 177 ประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของเครือข่ายการลักลอบขนส่งสินค้า IPR ที่มีการผ่านแดนและถ่ายลำสินค้าหลายทอดในระดับสากล

⁴ การแบ่งเขตภูมิภาคในรายงานฉบับนี้เป็นการแบ่งพื้นที่เชิงภูมิศาสตร์ตามข้อมูลสถิติ โดยพื้นที่ทวีปยุโรปจะถูกจำแนกตามกลุ่มภูมิภาคย่อย ได้แก่ ภูมิภาคยุโรปตะวันตก ภูมิภาคยุโรปเหนือ ภูมิภาคยุโรปใต้ ภูมิภาคยุโรปตะวันออก และภูมิภาคยุโรปกลาง เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการลักลอบขนส่งได้อย่างเฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ มีการนำเสนอข้อมูลที่รวมภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลางเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกันและมีบริบทใกล้เคียงกัน

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของประเภทสินค้า พบว่าแต่ละภูมิภาคมีลักษณะสินค้าที่ถูกตรวจยึดแตกต่างกัน โดยภูมิภาคอเมริกาเหนือพบการตรวจยึดกลุ่มเครื่องประดับและอุปกรณ์ตกแต่งมากที่สุด ขณะที่กลุ่มรองเท้าและเสื้อผ้า พบการตรวจยึดสูงสุดในภูมิภาคยุโรปตะวันตก ยุโรปตะวันออก และยุโรปกลาง

2. สินค้าทางการแพทย์

ข้อมูลการตรวจยึดในปี 2567 (2024) แสดงให้เห็นว่า สินค้าทางการแพทย์หลายกลุ่มมีสถิติการตรวจยึดลดลงเมื่อเทียบกับปี 2566 (2023) อาทิ กลุ่มยารักษาโรคระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก (เช่น ยาแก้ปวดและยารักษาโรคกระดูก) มีจำนวนการตรวจยึดลดลงจาก 1,811 ครั้ง เหลือเพียง 305 ครั้ง ขณะที่ปริมาณของกลางลดลงจาก 34.7 ล้านชิ้น เหลือเพียง 7.6 ล้านชิ้น ในส่วนของกลุ่มยาเร่งการเผาผลาญ (เช่น สเตียรอยด์และยารักษาโรคเบาหวาน) แม้ว่าจำนวนครั้งในการตรวจยึดจะลดลงจาก 2,497 ครั้งเหลือ 1,371 ครั้ง แต่ปริมาณของกลางกลับเพิ่มขึ้นจาก 2.5 ล้านชิ้น เป็น 5.3 ล้านชิ้น ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มการลักลอบขนส่งที่มีความถี่ลดลง แต่มีปริมาณสินค้าต่อครั้งเพิ่มสูงขึ้น

ในทางตรงกันข้าม กลุ่มยารักษาสัตว์มีสถิติการตรวจยึดสูงขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยเพิ่มขึ้นจาก 58 ครั้ง เป็น 945 ครั้ง และจำนวนของกลางเพิ่มขึ้นจาก 34,704 ชิ้น เป็น 1.08 ล้านชิ้น โดยเป็นที่น่าสังเกตว่าการตรวจยึดสินค้าทางการแพทย์จำนวน 6,330 ครั้ง (หรือคิดเป็นร้อยละ 68.7) มีความเกี่ยวข้องกับ e-commerce

2.1 ช่องทางการลักลอบ

การขนส่งทางไปรษณีย์ยังคงเป็นช่องทางหลักที่ใช้ในการลักลอบขนส่งสินค้าทางการแพทย์มากที่สุด โดยมีจำนวนการตรวจยึด 5,379 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 58.3 ของจำนวนการตรวจยึดทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ปริมาณของกลางที่ตรวจยึดได้กลับคิดเป็นเพียงร้อยละ 3.4 ของปริมาณทั้งหมดเท่านั้น ทั้งนี้ การขนส่งทางบกแม้จะมีจำนวนการตรวจยึดเพียง 1,507 ครั้ง หรือร้อยละ 16.3 แต่กลับครองสัดส่วนปริมาณของกลางสูงที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 63.5 ของปริมาณของกลางทั้งหมด สำหรับการขนส่งทางอากาศ มีจำนวนการตรวจยึด 922 ครั้ง (ร้อยละ 10) และคิดเป็นร้อยละ 14.8 ของปริมาณของกลางที่ตรวจยึดได้ ขณะที่บริการขนส่งพัสดุเร่งด่วนมีการตรวจยึด 881 ครั้ง (ร้อยละ 9.6) แต่มีสัดส่วนปริมาณของกลางเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น

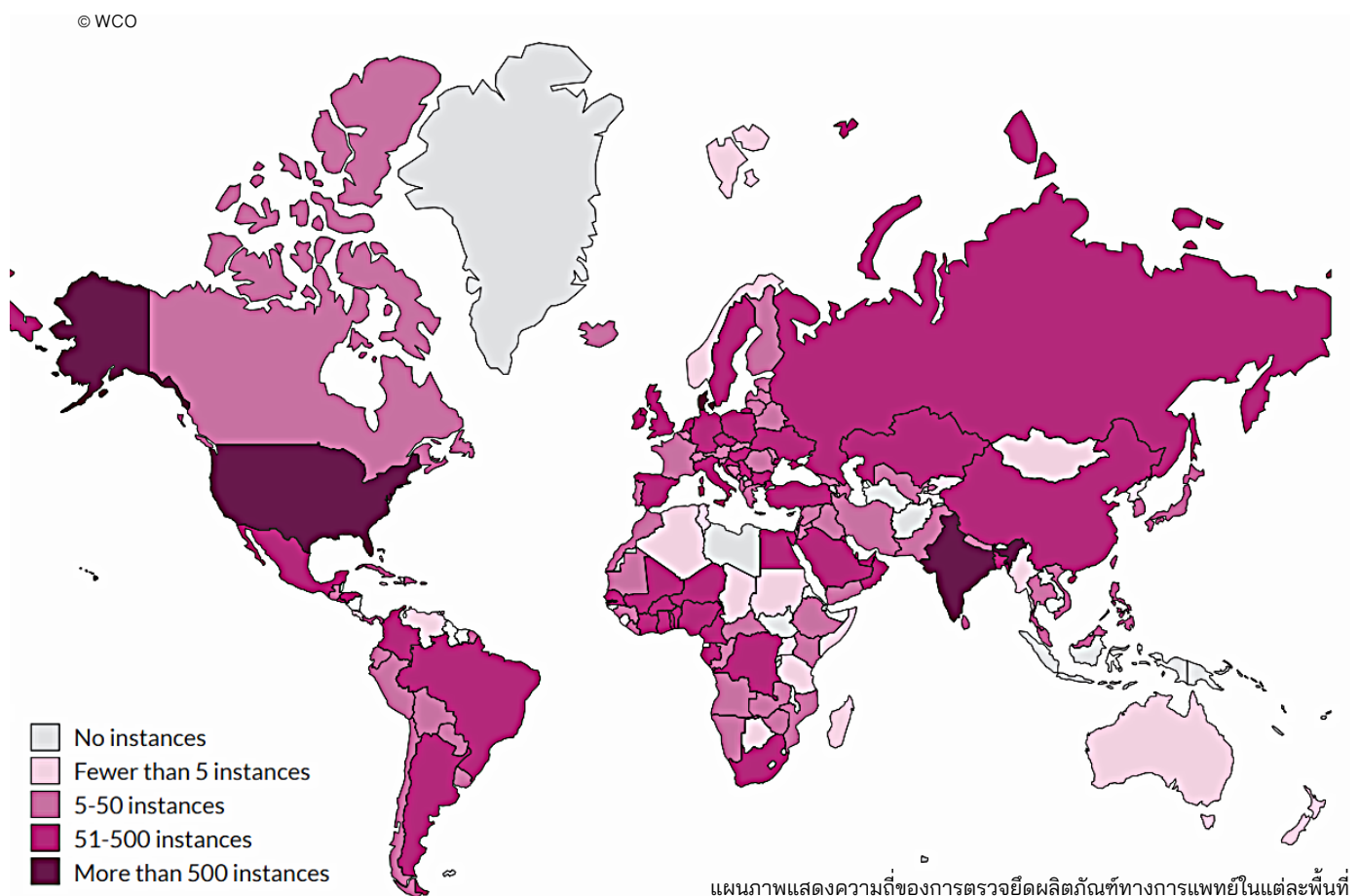

©Mathurin NAPOLY / matnapo, Unsplash

2.2 เส้นทางการลักลอบ

ภูมิภาคที่มีรายงานการตรวจยึดสินค้าทางการแพทย์สูงที่สุด ได้แก่ อเมริกาเหนือ ยุโรป ตะวันตก และแอฟริกาตะวันตก ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วคิดเป็นร้อยละ 84.5 ของจำนวนการรายงานทั้งหมด และเมื่อพิจารณาในแง่ของปริมาณของกลาง พบว่าแอฟริกาตะวันตกมีปริมาณของกลางที่ตรวจยึดได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แอฟริกากลาง และเอเชียแปซิฟิก ซึ่งรวมกันคิดเป็นร้อยละ 87.9 ของปริมาณของกลางทั้งหมด ประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบขนส่งสินค้าทางการแพทย์มากที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อินเดีย เดนมาร์ก และอิตาลี ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ลักลอบทั้งในฐานะประเทศต้นทาง ปลายทาง และประเทศทางผ่าน รวมมากกว่า 22,900 ครั้ง

ทั้งนี้ แต่ละภูมิภาคมีลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ถูกตรวจยึดแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยภูมิภาคอเมริกาเหนือมักพบการตรวจยึดยาในกลุ่มระบบทางเดินปัสสาวะและอวัยวะสืบพันธุ์ (เช่น ยารักษาอาการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ หรือยาที่เกี่ยวข้องกับโรคไต) ในขณะที่ภูมิภาคยุโรปตะวันตกมักพบกลุ่มยากระตุ้นระบบเผาผลาญ (เช่น สเตียรอยด์ และยารักษาโรคเบาหวาน) ส่วนภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกมักพบการตรวจยึดยาต้านการติดเชื้อ เช่น ยาต้านมาลาเรียและยาปฏิชีวนะ

สำหรับภูมิภาคต้นทางที่มีรายงานการตรวจยึดบ่อยที่สุด ได้แก่ เอเชียแปซิฟิกและแอฟริกาตะวันตก ขณะที่ภูมิภาคปลายทางสำคัญ ได้แก่ อเมริกาเหนือ ยุโรปตะวันตก และตะวันออกกลาง ทั้งนี้ เส้นทาง การลักลอบที่มีรายงานการตรวจพบมากที่สุด ได้แก่ เส้นทางจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกไปยังอเมริกาเหนือ จำนวน 3,261 เส้นทาง รองลงมา ได้แก่ เส้นทางจากต้นทางที่ไม่สามารถระบุได้ไปยังยุโรปตะวันตก จำนวน 1,204 เส้นทาง เส้นทางจากอเมริกากลางไปยังอเมริกาเหนือ จำนวน 425 เส้นทาง เส้นทางภายในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก จำนวน 364 เส้นทาง และ เส้นทางจากอเมริกาใต้ไปยังอเมริกาเหนือ จำนวน 239 เส้นทาง

เส้นทางดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงเครือข่าย การลักลอบขนส่งสินค้าทางการแพทย์ระหว่างภูมิภาค อย่างชัดเจน แต่การลักลอบภายในภูมิภาคเดียวกัน ก็ยังพบได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในภูมิภาคแอฟริกา ตะวันตก ซึ่งมีทั้งความต้องการภายในภูมิภาคและ เครือข่ายกระจายของผิดกฎหมายที่มีความซับซ้อน และครอบคลุมในวงกว้าง

.....

©Mathurin NAPOLY / matnapo, Unsplash

อ้างอิง

WCO. "Illicit Trade Report 2024." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/illicit-trade-report/itr_2024_en.pdf?db=web. Accessed 15 March 2026.

การจ่อจลอากร และการลักลอบขนส่งของผิดกฎหมาย

รายงานในส่วนนี้ นำเสนอข้อมูลการควบคุมและการตรวจยึดสินค้ากลุ่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ ซึ่งเป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการจ่อจลภาษีอากรอย่างแพร่หลาย และเป็นกลุ่มสินค้าที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐบาลสำหรับการนำไปใช้ลงทุนในบริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยในปี 2567 (2024) ประเทศสมาชิก WCO รวมทั้งสิ้น 109 ประเทศ ได้รายงานการตรวจยึดผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์และยาสูบผิดกฎหมายเข้าสู่ฐานข้อมูล CEN รวมประมาณ 85,000 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากข้อมูลปี 2566 (2023) ถึงร้อยละ 21

ทั้งนี้ จำนวนการตรวจยึดที่เกี่ยวข้องกับยาสูบเพิ่มขึ้นจากกว่า 38,000 ครั้ง เป็นมากกว่า 46,000 ครั้ง ขณะที่กรณีเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากประมาณ 2,000 ครั้ง เป็นราว 2,900 ครั้ง สะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของการตรวจยึดยาสูบประมาณร้อยละ 21 และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณร้อยละ 28 ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ถึงการขยายตัวของการค้ายาสูบผิดกฎหมาย โดยเฉพาะการลักลอบขนส่งผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น บุหรี่ ยาสูบแบบเคี้ยว บุหรี่ไฟฟ้า และยาสูบสำหรับบวากู รวมถึงการลักลอบขนส่งชิ้นส่วนประกอบ เช่น กระดาษมวนและก้นกรอง ในขณะเดียวกัน การตรวจยึดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังสะท้อนพฤติกรรมจ่อจลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การปลอมแปลงฉลาก การสำแดงข้อมูลที่เป็นเท็จ และการซุกซ่อนปะปนกับสินค้าคละประเภท (Mixed Consignment) โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าประเภทสปีริต (Spirit) และเครื่องดื่มที่มีอัตราภาษีสรรพสามิตสูงประเภทอื่น ๆ

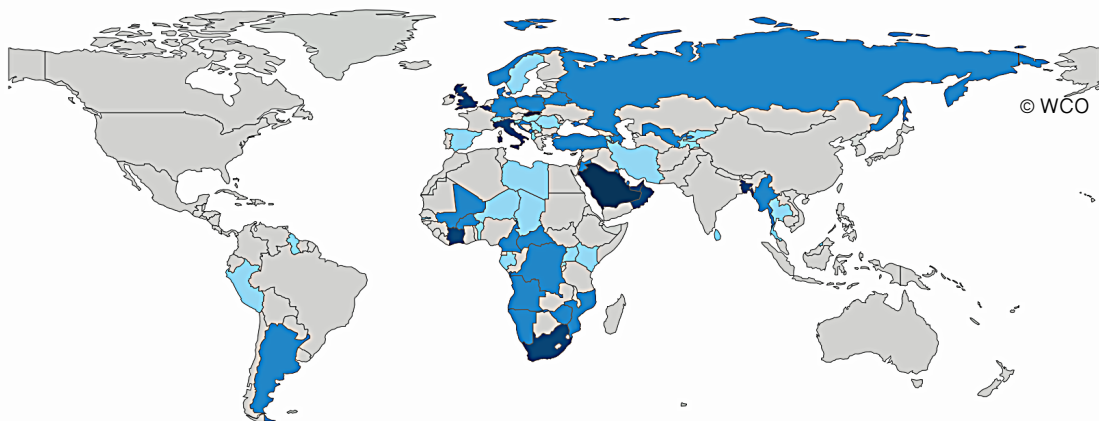
1. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลในปี 2567 (2024) ชี้ให้เห็นว่า วิสกี้และเบียร์ยังคงเป็นกลุ่มสินค้าที่ถูกตรวจยึดบ่อยที่สุด โดยมีจำนวนการตรวจยึดวิสกี้รวม 1,287 ครั้ง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในแง่ของปริมาณของกลาง กลุ่มไวน์กลับมีปริมาณการตรวจยึดสูงสุด หรือประมาณ 2.4 ล้านลิตร ทั้งนี้ ชาอูดีอาระเบียและสโลวาเกียเป็นประเทศที่รายงานการตรวจยึดมากที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนถึงการใช้บังคับกฎหมายที่เข้มงวด หรือความเสี่ยงของการลักลอบขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูง โดยชาอูดีอาระเบียเพียงประเทศเดียวรายงานการตรวจยึดถึง 1,165 ครั้ง รองลงมาคือสโลวาเกียจำนวน 592 ครั้ง ส่งผลให้ทั้งสองประเทศมีบทบาทสำคัญในการสกัดกั้นการลักลอบขนส่งแอลกอฮอล์ผิดกฎหมายในระดับภูมิภาค ทั้งนี้ การตรวจยึดยังคงเกิดขึ้นในหลายภูมิภาคทั่วโลก ทั้งตะวันออกกลาง ยุโรป แอฟริกา และเอเชีย แม้ว่าพื้นที่ที่มีการตรวจยึดอย่างหนาแน่น (Hotspots) จะกระจุกตัวอยู่เพียงบางพื้นที่ก็ตาม

1.1 เส้นทางลักลอบ

ข้อมูลทางสถิติระบุว่า ภูมิภาคตะวันออกกลางไม่ได้เป็นเพียงปลายทางหลักของการลักลอบขนส่งแอลกอฮอล์เท่านั้น แต่ยังเป็นต้นทางสำคัญของการลักลอบภายในภูมิภาคอีกด้วย โดยพบการตรวจยึดที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบภายในภูมิภาคสูงถึง 1,393 ครั้ง สะท้อนถึงการมีอยู่ของเครือข่ายกระจายสินค้าและความต้องการสินค้าในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ในทำนองเดียวกัน ภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลางมีการตรวจยึดภายในภูมิภาค 967 ครั้ง ภูมิภาคยุโรปตะวันตก 528 ครั้ง และภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้ 272 ครั้ง ซึ่งสะท้อนว่าการลักลอบค้าแอลกอฮอล์ผิดกฎหมายจำนวนมากยังคงดำเนินอยู่ภายในภูมิภาคเดียวกันเป็นหลัก

สำหรับเส้นทางการลักลอบระหว่างภูมิภาค เส้นทางที่พบการตรวจยึดมากที่สุด ได้แก่ เส้นทางจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกไปยังภูมิภาคตะวันออกกลางจำนวน 164 ครั้ง และเส้นทางจากภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลางไปยังภูมิภาคยุโรปตะวันตกจำนวน 158 ครั้ง นอกจากนี้ ยังพบเส้นทางจากภูมิภาคตะวันออกกลางไปยังภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้ ซึ่งตอกย้ำบทบาทของภูมิภาคตะวันออกกลางในฐานะทั้งต้นทางและปลายทางที่สำคัญของการลักลอบขนส่งแอลกอฮอล์ผิดกฎหมาย

More than 500 instances
51-500 instances

2
8

5-50 instances
Fewer than 5 instances

27
27

No instances
Total

183
247

แผนภาพแสดงความถี่ของการตรวจยึดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละพื้นที่

ในที่นี้ ใช้การแบ่งข้อมูลสถิติตามเขตภูมิภาคย่อยของทวีปแอฟริกา ได้แก่ ภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้ (Eastern and Southern Africa: ESA) และภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกและแอฟริกากลาง (Western and Central Africa: WCA)

1.2 ลักษณะการขนส่งและการชุกซ่อน

การขนส่งทางบกยังคงเป็นช่องทางหลักที่ถูกใช้ในการลักลอบขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด โดยมีจำนวนการตรวจยึดมากกว่า 2,700 ครั้ง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับสินค้าประเภทสปีริต ลิเคอร์ (Liqueur) วอดก้า และวิสกี้ จำนวน 1,422 ครั้ง กลุ่มเบียร์ 666 ครั้ง และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทอื่นอีก 638 ครั้ง รองลงมาคือการขนส่งทางอากาศ ซึ่งมีการตรวจยึด 1,193 ครั้ง โดยมักเกี่ยวข้องกับสินค้ามูลค่าสูงหรือสินค้าที่มีปริมาณไม่มาก เช่น สปีริตและไวน์

ในส่วนของการขนส่งทางรถไฟ พบการตรวจยึดรวม 586 ครั้ง ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำ อาจสะท้อนถึงความไม่นิยมใช้ช่องทางดังกล่าวในการลักลอบขนส่งแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตาม ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจเนื่องจากการขนส่งทางรถไฟมีศักยภาพในการรองรับการขนส่งสินค้าปริมาณมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับรูปแบบการชุกซ่อน (Concealment Pattern) มีรายละเอียดดังนี้

- **การชุกซ่อนในส่วนประกอบของยานพาหนะ** เป็นวิธีการชุกซ่อนที่พบได้บ่อยที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนครั้งทั้งหมด (ร้อยละ 34) ซึ่งมักใช้เทคนิคการดัดแปลงยานพาหนะให้มีช่องลับหรือการอำพรางปะปนไปกับสินค้าอื่น

- **การชุกซ่อนในกระเป๋าสัมภาระ** คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนครั้งทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับตู้โดยสารทางอากาศที่ต้องการลักลอบขนส่งสปีริต
- **การชุกซ่อนในสินค้าเชิงพาณิชย์** พบการชุกซ่อนรูปแบบนี้ในสัดส่วนที่น้อยมาก ซึ่งบ่งชี้ว่าการลักลอบขนส่งของแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในช่องทางนอกระบบอื่น ๆ มากกว่าการชุกซ่อนในระบบขนส่งสินค้าเชิงพาณิชย์
- **การไม่ระบุรูปแบบการชุกซ่อน (Unknown)** ครองสัดส่วนถึงร้อยละ 26 ของการรายงานทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องโหว่ในการรายงานข้อมูลที่มีรายละเอียดครบถ้วน หรือการขาดการบันทึกข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการชุกซ่อนสินค้าในกรณีต่าง ๆ

© Antoine Schibler, Unsplash

2. ยาสูบ

ในปี 2567 (2024) มีการตรวจยึดยาสูบทั่วโลกจำนวน 46,320 ครั้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 จากจำนวน 38,315 ครั้งที่มีการรายงานในปี 2566 (2023) โดยการเพิ่มขึ้นดังกล่าวอาจเป็นผลจากหลายปัจจัย อาทิ การใช้บังคับกฎหมายที่เข้มงวดมากขึ้น การขยายตัวของกิจกรรมการลักลอบค้า หรือการพัฒนากระบวนการรายงานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สถิติการรายงานการตรวจยึดในระดับโลกยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิก WCO เพียงบางประเทศ โดยร้อยละ 85 ของการรายงานทั้งหมดมาจากเพียง 13 ประเทศเท่านั้น

ในบรรดาประเทศดังกล่าว ซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศที่มีรายงานการตรวจยึดสูงที่สุด โดยในช่วงปี 2566–2567 (2023–2024) มีการรายงานรวมมากกว่า 39,000 ครั้ง และเฉพาะในปี 2567 (2024) มีจำนวนการรายงานสูงถึง 23,190 ครั้ง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจาก 15,969 ครั้งในปี 2566 (2023) ขณะที่สหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์ก็เป็นประเทศที่มีความตื่นตัวในการรายงานเช่นกัน โดยมีจำนวนรายงานรวมกันมากกว่า 25,000 ครั้ง นอกจากนี้ ออสเตรเลีย คูเวต โอมาน และอิตาลี ต่างมีสถิติการรายงานมากกว่า 2,000 ครั้งต่อปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามในการสกัดกั้นการลักลอบขนส่งยาสูบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อมูลการตรวจยึดในภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลางแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่โดดเด่นในช่วงปี 2566–2567 (2023–2024) โดยปริมาณบุหรี่ที่ตรวจยึดได้เพิ่มขึ้นจากประมาณ 282 ล้านมวนในปี 2566 (2023) เป็นประมาณ 492 ล้านมวนในปี 2567 (2024) หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 74 นอกจากนี้ ยังพบการตรวจยึดส่วนประกอบของยาสูบอย่างต่อเนื่องในภูมิภาคดังกล่าว ซึ่งสะท้อนถึงความเข้มงวดในการสกัดกั้นทั้งผลิตภัณฑ์ยาสูบสำเร็จรูปและสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตบุหรี่

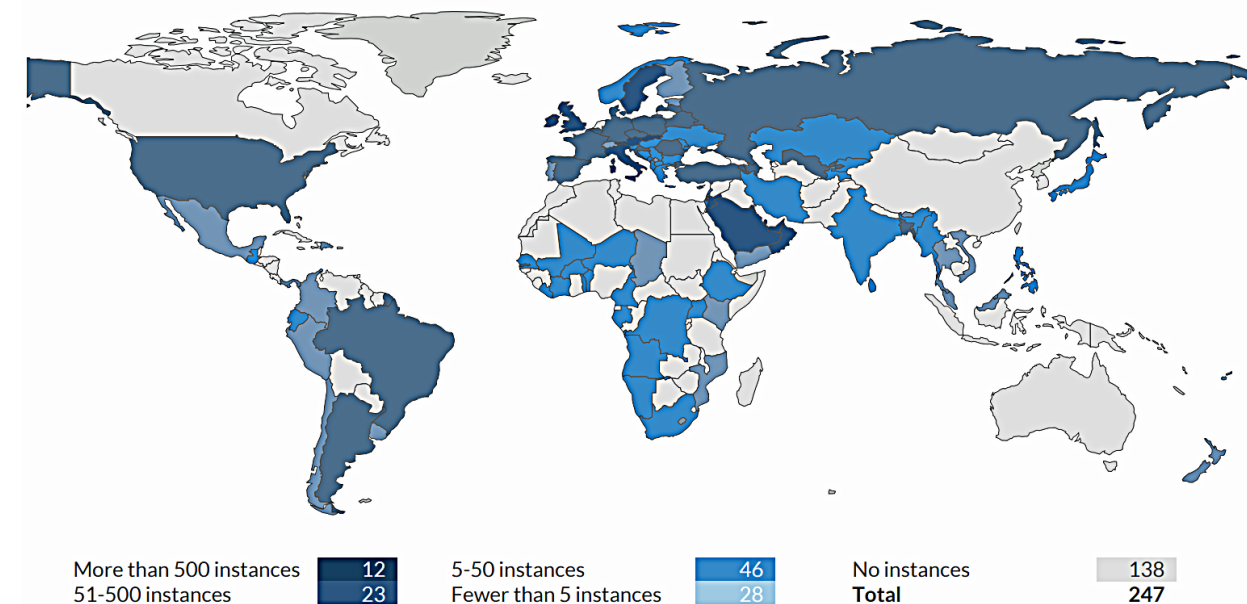
สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทอื่นที่ไม่ใช่บุหรี่ (Non-cigarette Product) พบว่ากลุ่มยาสูบแบบเคี้ยวและยาสูบแบบอม (Chewing and Dipping Tobacco) มีจำนวนการตรวจยึดสูงที่สุด โดยจำนวนครั้งในการตรวจยึดเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว จาก 5,374 ครั้งในปี 2566 (2023) เป็น 10,839 ครั้งในปี 2567 (2024) ขณะเดียวกัน ปริมาณของกลางก็เพิ่มขึ้นจากประมาณ 2 ล้านชิ้น เป็นมากกว่า 4.5 ล้านชิ้น ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีการตรวจยึดยาสูบแบบเคี้ยวและยาสูบแบบอมสูงกว่า 4 ล้านชิ้น และ 3.9 ล้านชิ้นตามลำดับในปี 2567 (2024) ทั้งที่ก่อนหน้านี้แทบไม่เคยมีรายงานการตรวจยึดในปริมาณสูงเช่นนี้มาก่อน ซึ่งอาจสะท้อนถึงแนวโน้มการขยายตัวของตลาดยาสูบประเภททางเลือก หรือการเพิ่มขึ้นของการใช้บังคับกฎหมายและการตรวจสอบในภูมิภาคดังกล่าว

2.1 เส้นทางยาสูบ

ในช่วงปี 2566 (2023) ถึงปี 2567 (2024) จำนวนครั้งในการตรวจยึดยาสูบเพิ่มขึ้นในหลายภูมิภาคของโลก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจริงจังในการใช้บังคับกฎหมายที่เพิ่มขึ้น และแนวโน้มการขยายตัวของการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมาย ภูมิภาคตะวันออกกลางยังคงเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนการรายงานการตรวจยึดสูงที่สุด โดยจำนวนครั้งในการตรวจยึดเพิ่มขึ้นจาก 21,196 ครั้งในปี 2566 (2023) เป็น 26,563 ครั้งในปี 2567 (2024) หรือเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 25 สถิติการใช้บังคับกฎหมายที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้สะท้อนถึงบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ของภูมิภาคดังกล่าวในฐานะทั้งจุดหมายปลายทางและศูนย์กลางสินค้าสำหรับยาสูบผิดกฎหมาย โดยพบการลักลอบขนส่งภายในภูมิภาคจำนวนมาก ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากเขตปลอดอากรหรือท่าเรือเข้าสู่ตลาดภายในประเทศ นอกจากนี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางยังเป็นปลายทางสำคัญของยาสูบผิดกฎหมายที่ลักลอบขนส่งมาจากภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง รวมถึงภูมิภาคยุโรปตะวันตกอีกด้วย

ในทำนองเดียวกัน ภูมิภาคยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง รวมถึงภูมิภาคยุโรปตะวันตก ต่างมีสถิติการลักลอบขนส่งภายในภูมิภาคในระดับสูง แต่ก็มีบทบาทสำคัญในฐานะแหล่งส่งออกของผิดกฎหมายไปยังภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะตะวันออกกลาง เอเชียแปซิฟิก และพื้นที่ในเครือรัฐเอกราช (Commonwealth of Independent States: CIS) สะท้อนให้เห็นว่าทั้งสองภูมิภาคไม่ได้เป็นเพียงตลาดปลายทางเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ในการกระจายและขยายเครือข่ายการค้ายาสูบผิดกฎหมายในระดับระหว่างประเทศ

แผนภาพแสดงความถี่ของการตรวจยึดยาสูบผิดกฎหมายในแต่ละพื้นที่

นอกจากนี้ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ภูมิภาคแอฟริกาใต้ และภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้ ต่างมีแนวโน้มการตรวจยึดที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น ภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้มีจำนวนรายงานการตรวจยึดเพิ่มขึ้นเกือบสามเท่า จาก 74 ครั้งในปี 2566 (2023) เป็น 226 ครั้งในปี 2567 (2024) แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าภูมิภาคตะวันออกกลางและภูมิภาคยุโรปจะยังคงเป็นพื้นที่หลักที่มีสถิติการตรวจยึดยาสูบสูงที่สุด แต่เครือข่ายการลักลอบขนส่งยาสูบผิดกฎหมายเริ่มมีการกระจายตัวไปยังภูมิภาคอื่นมากขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความยืดหยุ่นและการปรับตัวของเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติในการขยายเส้นทางและตลาดใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.2 ลักษณะการขนส่งและการซุกซ่อน

ในปี 2567 (2024) การขนส่งทางอากาศเป็นรูปแบบการขนส่งที่พบการลักลอบขนส่งยาสูบผิดกฎหมายมากที่สุด โดยมีจำนวนการตรวจยึดมากกว่า 43,000 ครั้ง ซึ่งผลิตภัณฑ์บุหรืเป็นกลุ่มสินค้าหลักที่พบมากที่สุดในรูปแบบการขนส่งนี้ด้วยจำนวน 26,383 ครั้ง รองลงมา ได้แก่ ยาสูบแบบเคี้ยวและยาสูบแบบอม จำนวน 11,510 ครั้ง และผลิตภัณฑ์ยาสูบสำหรับมวนเองหรือยาเส้น จำนวน 4,660 ครั้ง ทั้งนี้ บุหรืไฟฟ้าและยาสูบสำหรับบาราถูกตรวจพบได้น้อยครั้งในการขนส่งสินค้าทางอากาศเช่นกัน

สำหรับการขนส่งทางบก พบการลักลอบขนส่งในอัตราสูงเช่นกัน โดยบันทึกสถิติได้มากกว่า 36,000 ครั้ง ซึ่งผลิตภัณฑ์บุหรืยังคงเป็นกลุ่มสินค้าอันดับหนึ่งในแง่ของปริมาณด้วยจำนวน 27,669 ครั้ง โดยส่วนใหญ่มักมีความเชื่อมโยงกับการลักลอบขนส่งภายในภูมิภาคและนิยมใช้เทคนิคการซุกซ่อนในช่องลับหรือดัดแปลงโครงยานพาหนะเพื่อใช้ลักลอบขนส่งข้ามพรมแดนทางบก

แม้ว่าการขนส่งทางเรือจะมีจำนวนการตรวจยึดน้อยกว่ารูปแบบการขนส่งอื่นในภาพรวม แต่กลับสามารถตรวจยึดบุหรืและบุหรืไฟฟ้าได้ในปริมาณสูงซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มการใช้ตู้คอนเทนเนอร์ในการลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมายในปริมาณมาก โดยพบการตรวจยึดผลิตภัณฑ์บุหรืในตู้คอนเทนเนอร์ทางทะเลจำนวน 499 ครั้ง และตรวจยึดยาสูบแบบเคี้ยว 128 ครั้ง

การวิเคราะห์รูปแบบการซุกซ่อน พบว่า ยาสูบผิดกฎหมายถูกอำพรางหรือขนส่งด้วยกลวิธีที่หลากหลาย ตั้งแต่การซุกซ่อนในกระเป๋าเดินทางและพัสดุเร่งด่วน พัสดุไปรษณีย์ ไปจนถึงการลักลอบขนส่งผ่านคลังสินค้าหรือศูนย์กระจายสินค้า ซึ่งแต่ละรูปแบบมีความสอดคล้องกับแนวทางการตรวจจับที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

- **การซุกซ่อนในกระเป๋าเดินทาง** เป็นรูปแบบการซุกซ่อนที่พบได้บ่อยที่สุด โดยมีการตรวจยึดประมาณ 45,000 ครั้ง ซึ่งในจำนวนนี้มากกว่าร้อยละ 57 ถูกตรวจพบในระหว่างการตรวจสอบทั่วไปของพนักงานศุลกากร และร้อยละ 41 ตรวจพบจากการวิเคราะห์ความเสี่ยง สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าการคัดกรองแบบดั้งเดิมและการวิเคราะห์ความเสี่ยงของกลุ่มเป้าหมายยังคงมีประสิทธิภาพสูง ณ จุดควบคุมผู้โดยสาร
- **การซุกซ่อนในส่วนประกอบของยานพาหนะ** ส่วนใหญ่ถูกตรวจพบผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงสูงถึงร้อยละ 89 สะท้อนให้เห็นถึงการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่แข็งแกร่งบริเวณชายแดนและพื้นที่ในประเทศ

- **การซุกซ่อนในพัสดุเร่งด่วน** ร้อยละ 86 ของการซุกซ่อนรูปแบบนี้ถูกสกัดกั้นได้ด้วยการวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยมีเพียงส่วนน้อยที่ตรวจพบจากข้อมูลข่าวกรอง
- **การซุกซ่อนในตู้คอนเทนเนอร์** มักเกี่ยวข้องกับ การลักลอบขนส่งยาสูบจำนวนมาก ส่วนใหญ่ตรวจพบจากการวิเคราะห์ความเสี่ยง (ร้อยละ 70) และมีการตรวจพบจากการสุ่มตรวจและการตรวจสอบตามข้อมูลข่าวกรองในสัดส่วนรองลงมา
- **การซุกซ่อนในพัสดุไปรษณีย์** ร้อยละ 69 ตรวจพบผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยง และร้อยละ 25 ตรวจพบจากการสุ่มตรวจ
- **การตรวจพบในคลังสินค้าหรือศูนย์กระจายสินค้า** มีรูปแบบที่เฉพาะตัว โดยร้อยละ 47 ของการตรวจยึดถูกระบุได้จากการตรวจสอบทั่วไปของพนักงานศุลกากร และร้อยละ 45 ตรวจพบผ่านการสืบสวนจากข้อมูลข่าวกรอง

© Bulgarian Customs

© Bulgarian Customs

© Bulgarian Customs

การซุกซ่อนบุหรี่ผิดกฎหมายในขนมปังแถว ตรวจยึดโดยศุลกากรบัลแกเรีย

unสรุป

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอไปในจดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ รวมถึงฉบับเดือนมีนาคม 2569 (2026) เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การค้าผิดกฎหมายยังคงเป็นหนึ่งในภัยคุกคามที่ร้ายแรงที่สุดต่อเศรษฐกิจโลก สาธารณสุข และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ รายงานการค้าผิดกฎหมาย (ITR) ขององค์การศุลกากรโลก (WCO) ฉบับนี้ จึงมุ่งนำเสนอผลการในการใช้บังคับกฎหมายในหลากหลายมิติโดยอาศัยประมวลผลจากการศึกษา ข้อมูลข่าวกรองเชิงปฏิบัติการ และการวิเคราะห์เชิงสถิติจากข้อมูลในประเทศสมาชิกส่งเข้าสู่ฐานข้อมูลเครือข่ายการใช้บังคับกฎหมายของศุลกากร (CEN) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ และต่อยอดสู่การกำหนดกลยุทธ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในรายงานฉบับข้างต้นยังคงมีข้อจำกัดด้านความครบถ้วนและความชัดเจนในหลายประเด็น โดยจะเห็นได้ว่า ข้อมูลหลายส่วนมีการรายงานที่กระจุกตัวอยู่ในบางกลุ่มประเทศสมาชิก หรือมีการรายงานในลักษณะที่ไม่เฉพาะเจาะจง เช่น การระบุว่าไม่ทราบแหล่งที่มาของสินค้า (Unknown Origin) หรือไม่มีการระบุวิธีการซุกซ่อนสินค้าอย่างชัดเจน ส่งผลให้การวิเคราะห์ในบางส่วนของ WCO อาจมีความคลาดเคลื่อนหรือไม่สะท้อนภาพรวมของการรายงานสถานการณ์ได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ WCO จึงสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกรายงานข้อมูลด้านการป้องกันและปราบปรามทางศุลกากรเข้าสู่ระบบ CEN อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มฐานข้อมูลสถิติและประวัติการจับกุม อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลทางศุลกากรที่แม่นยำมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานศุลกากรสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถกำหนดมาตรการและกลยุทธ์เชิงรุกในการสกัดกั้นและทำลายเครือข่ายลักลอบค้าของผิดกฎหมายได้อย่างยั่งยืน

อ้างอิง

WCO. "Illicit Trade Report 2024." https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/illicit-trade-report/itr_2024_en.pdf?db=web. Accessed 15 March 2026.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

CBP เปิดใช้งานระบบ CAPE สำหรับการคืนอากรตอบโต้การได้ดุลการค้า

© Markus Winkler, Unsplash

เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2569 (2026) หน่วยงานศุลกากรและการป้องกันชายแดนของสหรัฐอเมริกา (U.S. Customs and Border Protection: CBP) ประกาศเริ่มใช้งานระบบการบริหารจัดการและประมวลผลใบขนสินค้าแบบรวมศูนย์ (Consolidated Administration and Processing of Entries System: CAPE) เพื่อดำเนินกระบวนการคืนอากรตอบโต้การได้ดุลการค้า (Reciprocal Tariff) ให้แก่ผู้นำเข้าอย่างเป็นทางการ ในระยะที่ 1 (Phase 1) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบ Automated Commercial Environment (ACE)

ระบบ CAPE Phase 1 สามารถรับคำร้องขอคืนเงินอากร (CAPE Declaration) ที่มีความซับซ้อนต่ำเท่านั้น โดยเน้นการจะประมวลผลรายการคำร้องที่ยังไม่ได้ชำระบัญชี (Unliquidated) หรือรายการคำร้องที่ชำระบัญชีไปแล้ว ภายในช่วง 80 วันก่อนการยื่นคำร้อง โดยหากผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ผู้ประกอบการจะได้รับคืนเงินอากรภายหลังการชำระบัญชีเสร็จสิ้นภายใน 60-90 วัน

ทั้งนี้ CBP จะดำเนินการหักลบกลบหนี้ (Netting) โดยการนำยอดเงินอากรตอบโต้การได้ดุลการค้าที่มีสิทธิได้รับคืน ไปหักล้างกับยอดอากรของมาตรการทางอากรอื่น ๆ ที่ผู้ประกอบการยังค้างชำระอยู่ เช่น อากรตามมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (AD/CVD) รวมถึงค่าธรรมเนียมและค่าปรับอื่น ๆ

สำหรับการเริ่มต้นกระบวนการขอคืนเงิน ผู้นำเข้าต้องอัปโหลดคำร้อง CAPE Declaration ในรูปแบบไฟล์ .CSV ผ่านพอร์ทัลของ ACE Secure Data ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยผู้นำเข้า (Importer of Record: IOR) หรือตัวแทนออกของที่ได้รับอนุญาต (Licensed Customs Broker) ที่เป็นผู้แสดงใบขนสินค้าในระบบ ACE มาตั้งแต่แรกเริ่ม แต่ทว่าความและบุคคลที่สามอื่น ๆ ยังไม่สามารถยื่นคำร้องได้โดยตรง

อ้างอิง

Andrew Caridas. "The Launch of CAPE Phase 1: Essential Guidance for IEEPA Duty Refunds" Perkins Coie.

<https://perkinscoie.com/insights/blog/launch-cape-phase-1-essential-guidance-ieepa-duty-refunds>.

Accessed 20 April 2026.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

EU ประกาศราคา CBAM Certificate สำหรับไตรมาสที่ 1 ปี 2569 ที่ 75.36 ยูโร

สหภาพยุโรป (European Union: EU) ใช้บังคับมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) อย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนมกราคม 2569 (2026) ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกสินค้าจำพวกไฟฟ้า เหล็กและเหล็กกล้า อะลูมิเนียม ปูน ซีเมนต์ และไฮโดรเจนมายัง EU จำนวนมากกว่า 50 ตันต่อปี (ต่อประเภทสินค้า) ต้องรายงานปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Embedded Emission) ของสินค้า และเตรียมซื้อใบรับรอง CBAM (CBAM Certificate) ที่จะเริ่มจำหน่ายในเดือนกุมภาพันธ์ 2570 (2027) เพื่อชำระค่าธรรมเนียมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสินค้าที่ส่งออกตลอดปี 2569 (2026) ในอัตราใบรับรอง CBAM 1 ใบต่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 1 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO₂eq)

ทั้งนี้ ในปี 2569 (2026) ราคาใบรับรองจะถูกกำหนดเป็นรายไตรมาสและมีผลใช้บังคับกับสินค้าที่นำเข้ามาใน EU เฉพาะในช่วงไตรมาสสั้น ๆ เท่านั้น โดยคณะกรรมการการยุโรป (European Commission) จะอ้างอิงจากราคาเฉลี่ยของการประมูลสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระบบการซื้อขายใบอนุญาตปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสหภาพยุโรป (EU Emissions Trading System: EU ETS) และเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2569 (2026) คณะกรรมการการยุโรปได้เผยแพร่ราคาใบรับรอง CBAM เป็นครั้งแรก สำหรับสินค้าที่นำเข้าในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี 2569 (2026) ที่ราคาใบละ 75.36 ยูโร

การเผยแพร่ราคาล่วงหน้าช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และเตรียมเงินทุนสำหรับการชำระค่าธรรมเนียมในเดือนกุมภาพันธ์ 2570 (2027) ได้อย่างรัดกุม ซึ่งคณะกรรมการการยุโรปได้จัดทำตารางกำหนดการเผยแพร่ราคาสำหรับทุกไตรมาสในปี 2569 (2026) ไว้ที่หน้าเว็บไซต์ <https://shorturl.at/z59aM> เพื่อให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามข้อมูลได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องต่อไป และตั้งแต่ปี 2570 (2027) เป็นต้นไป คณะกรรมการการยุโรปจะเปลี่ยนมาคำนวณและประกาศราคาใบรับรองแบบรายสัปดาห์เพื่อให้สะท้อนสถานะของตลาดได้ดียิ่งขึ้น

อ้างอิง

European Commission. "First CBAM certificate price is now available." https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/first-cbam-certificate-price-now-available-2026-04-07_en. Accessed 25 April 2026.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

EU เผยแพร่เอกสารคำแนะนำด้านความร่วมมือกับผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอเพื่อต่อต้านการค้าผิดกฎหมาย

เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2569 (2026) คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) เผยแพร่เอกสารคำแนะนำด้านความร่วมมือกับผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ (Authorized Economic Operator: AEO) เพื่อต่อต้านการค้าผิดกฎหมายและอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานศุลกากรและผู้ประกอบการ AEO ในการตรวจจับ แจ้งเบาะแส และรับมือกับเหตุการณ์ต้องสงสัย ทั้งยังช่วยส่งเสริมหลักความรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) ในการรักษาความปลอดภัยของห่วงโซ่อุปทานโลก

มาตรการของเอกสารคำแนะนำฉบับนี้ต่อยอดมาจากหุ้นส่วนความร่วมมือที่มีอยู่เดิมแล้วระหว่างหน่วยงานศุลกากรและผู้ประกอบการระดับมาตรฐานเออีโอ และได้สนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับสถานะเออีโอนำมาตรการรายงานเบาะแสแบบเชิงรุก (Proactive Reporting Measure) ไปปรับใช้ในองค์กรของตนเช่นกัน โดยมีมาตรการสำคัญดังนี้

- **แนวทางการแบ่งปันข้อมูลและความร่วมมือสองทางระหว่างศุลกากร-ผู้ประกอบการ** เพื่อช่วยให้สามารถกำหนดเป้าหมายความเสี่ยงและป้องกันกิจกรรมผิดกฎหมายได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น
- **ระบบการรายงานข้อมูลที่รวดเร็ว** โดยสนับสนุนให้หน่วยงานศุลกากรจัดตั้งศูนย์ประสานข้อมูลที่ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อรองรับการแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉิน
- **ระบบการแจ้งเบาะแสที่ปลอดภัย** โดยจัดให้มีช่องทางการรายงานเบาะแสแบบลับ (ทั้งภายในหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานรัฐ) เพื่อเปิดโปงผู้สมรู้ร่วมคิดภายในขบวนการอาชญากรรม (Internal Conspirator)
- **ความร่วมมือที่มีพลวัต** การหารืออย่างต่อเนื่องเพื่อให้แน่ใจว่ากลยุทธ์การตรวจจับผู้กระทำผิดสามารถปรับเปลี่ยนได้ทันต่อรูปแบบการกระทำผิดที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

แม้มาตรการเหล่านี้จะไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย (Non-binding) แต่ถือเป็นกรอบของประมวลกฎหมายศุลกากรแห่งสหภาพยุโรป (Union Customs Code: UCC) ฉบับใหม่ ซึ่งเน้นความโปร่งใสและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างศุลกากรและภาคเอกชนเป็นสำคัญ

อ้างอิง

European Commission. "New EU Guidance Promotes Cooperation Between Customs and Businesses to Tackle Illicit Trade."

https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/new-eu-guidance-promotes-cooperation-between-customs-and-businesses-tackle-illicit-trade-2026-04-14_en. Accessed 28 April 2026.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

ศุลกากรเนเธอร์แลนด์ ตรวจยึดโคเคนมากกว่า 1,400 กิโลกรัม ณ ท่าเรือรอตเตอร์ดัม

เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2569 (2026) ศุลกากรราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์รายงานการตรวจยึดโคเคนน้ำหนักรวมกว่า 1,400 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 70 ล้านยูโร ในตู้คอนเทนเนอร์ที่มีต้นทางมาจากประเทศกือราเซา (Curacao) ปลายทางเนเธอร์แลนด์ ณ บริเวณพื้นที่ Maasvlakte ท่าเรือรอตเตอร์ดัม (Port of Rotterdam)

ในการนี้ เจ้าหน้าที่ตรวจพบความผิดปกติในตู้คอนเทนเนอร์ 3 ตู้ ซึ่งต่อมา พบการซุกซ่อนโคเคนในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยตู้คอนเทนเนอร์ที่ 1 เป็นตู้คอนเทนเนอร์เปล่าที่มีถุงโคเคนซุกซ่อนอยู่รวม 32 กิโลกรัม ตู้คอนเทนเนอร์ที่ 2 ตรวจพบเป็นตู้คอนเทนเนอร์เปล่าที่มีกระเป๋าดินทางแบบมีล้อลาก จำนวน 6 ใบ ซึ่งภายในกระเป๋ามีโคเคนน้ำหนักรวม 177 กิโลกรัม และตู้คอนเทนเนอร์ที่ 3 มีการลำเลียงสินค้าเป็น “ของใช้ในครัวเรือน (Household goods)” แต่ตรวจพบถุงบรรจุโคเคน 35 ใบ รวมทั้งสิ้น 1,199 ห่อ น้ำหนักรวมมากกว่า 1,200 กิโลกรัม ซุกซ่อนอยู่หลังกองเฟอร์นิเจอร์และของใช้ที่ลำเลียงไว้

จากการสอบสวนเบื้องต้นของทีมงาน Hit And Run Cargo Team (HARC)* พบว่า ผู้รับสินค้าในใบขนสินค้าของตู้คอนเทนเนอร์เหล่านี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบขนยาเสพติดครั้งนี้ โดยทีมงาน HARC จะเร่งดำเนินการสืบสวนขยายผลต่อไป

*กลุ่มปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนส่งยาเสพติดในบริเวณท่าเรือของเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างศุลกากรเนเธอร์แลนด์ หน่วยงานบริการสืบสวนและข้อมูลทางการคลัง (Fiscal Information and Investigation Service: FIOD) หน่วยงานตำรวจท่าเรือ และสำนักงานอัยการ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลากว่า 29 ปีแล้ว

อ้างอิง

Openbaar Ministerie. “Customs finds over 1,400 kilos of cocaine during inspection in Rotterdam port.” <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2026/04/05/douane-vindt-ruim-1400-kilo-cocaine-tijdens-controle-in-rotterdamse-haven>. Accessed 28 April 2026.

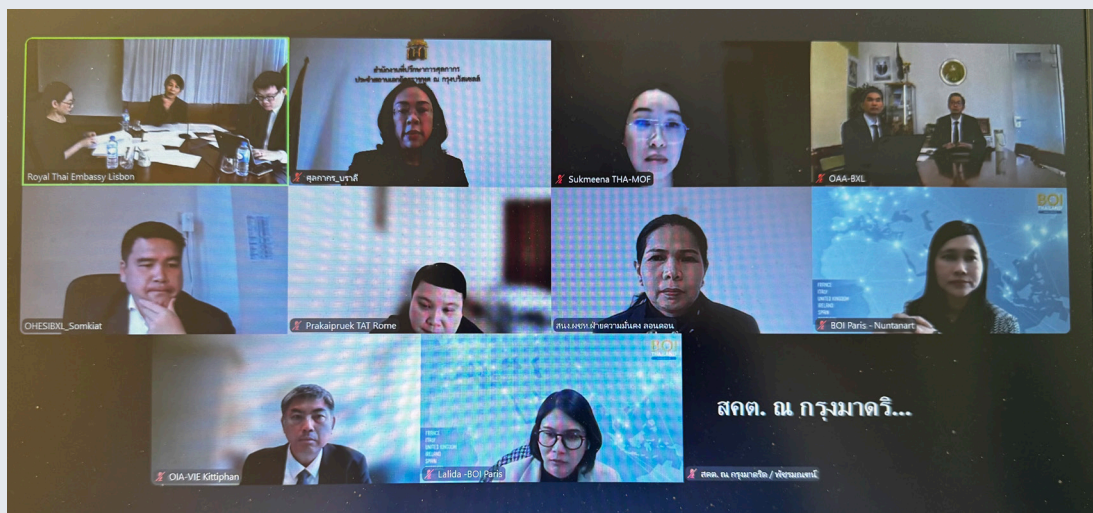
ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การประชุมคณะกรรมการบริหาร (ทีมประเทศไทย) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน

เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2569 นางสาวราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศิลปการ) เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการบริหาร (ทีมประเทศไทย) ฝ่ายระบบการประชุมออนไลน์ โดยมีนางกนกวรรณ เพ่งสุวรรณ เอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน เป็นประธาน

ที่ประชุมได้รับทราบแผนการดำเนินงานของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน ประจำปีงบประมาณ 2569 และร่วมกันหารือแนวทางสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไทยกับหน่วยงานของสาธารณรัฐโปรตุเกส

ในการนี้ อัครราชทูต (ฝ่ายศิลปการ) ได้นำเสนอแผนการปฏิบัติราชการและแนวทางการสนับสนุนภารกิจทีมประเทศไทยของสำนักงานที่ปรึกษาการศิลปการ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประจำปีงบประมาณ 2569

พิธีถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล 4 พฤษภาคม 2569

เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2569 นางสาวราลี รัตนปิณฑะ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) นายภิสวรรค์ ฐนิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์ เข้าร่วมพิธีถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล 4 พฤษภาคม 2569 โดยมี นางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ เป็นประธาน ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

ในการนี้ เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ ได้นำข้าราชการและคู่สมรส ตลอดจนลูกจ้าง สถานเอกอัครราชทูตและหน่วยงานที่มียุทธศาสตร์ในประเทศไทยในกรุงบรัสเซลส์ ถวายความเคารพเบื้องหน้า พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้ร่วมลงนามถวายพระพรชัยมงคลโดยพร้อมเพรียงกัน

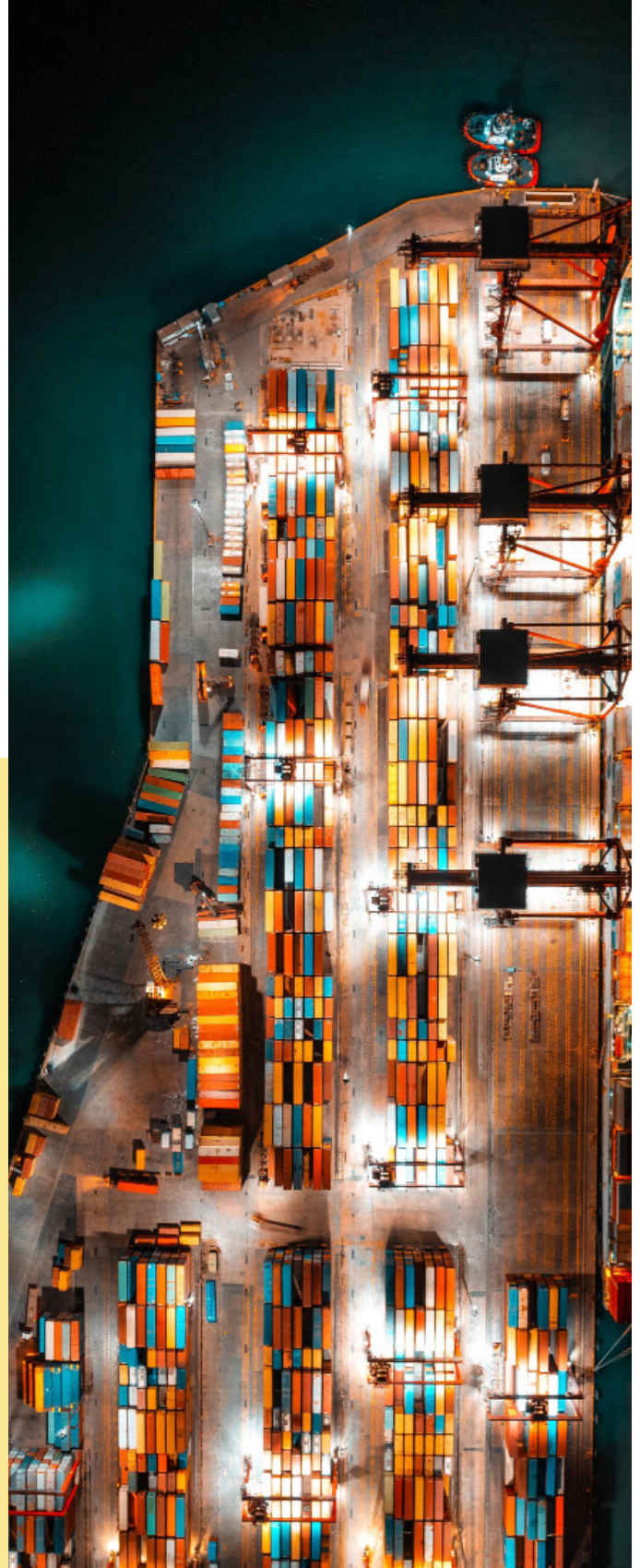
CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 57 59

Email: thaicustoms@thaicustoms.be
<http://brussels.customs.go.th>

© Tom Fisk, Pexels